

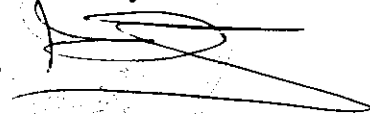
РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
СКУПШТИНА ГРАДА НОВОГ САДА
Савет за културу и информисање
Број: 1132/2021-I
19. новембар 2021. године
НОВИ САД

**ПРЕДСЕДНИЦИ СКУПШТИНЕ
ГРАДА НОВОГ САДА**

На основу чл. 141. и 142, а у вези са чланом 157. Пословника Скупштине Града Новог Сада - пречишћен текст („Службени лист Града Новог Сада“, број 23/20), Савет за културу и информисање Скупштине Града Новог Сада доставља председници Скупштине Града Новог Сада Предлог одлуке о подизању споменика Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду са образложењем и Закључком број: 06-1/2021-1261-2-I од 19. новембра 2021. године, са молбом да се Предлог одлуке о подизању споменика Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду уврсти у дневни ред седнице Скупштине Града Новог Сада и да Скупштина размотри и донесе Одлуку у предложеном тексту.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Ђула Киш

На основу члана 7. став 3. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр.15/09, 20/10 и 51/11), поводом разматрања Нацрта одлуке о подизању споменика Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду и на основу мишљења Завода за заштиту споменика културе Града Новог Сада и Јавног предузећа „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад, Савет за културу и информисање Скупштине Града Новог Сада на XVIII седници од 19. новембра 2021. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

I. Утврђује се Предлог одлуке о подизању споменика Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду.

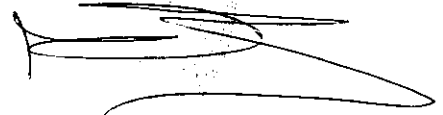
II. На основу чл. 141. и 142, а у вези са чланом 157. Пословника Скупштине Града Новог Сада - пречишћен текст („Службени лист Града Новог Сада“, број 23/20), Савет за културу и информисање Скупштине Града Новог Сада доставља председници Скупштине Града Новог Сада Предлог одлуке о подизању споменика Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду са молбом да се уврсти у дневни ред седнице Скупштине Града Новог Сада и да Скупштина размотри и донесе Одлуку у предложеном тексту.

III. За представника предлагача на седници Скупштине Града Новог Сада одређује се Ђула Киш, председник Савета за културу и информисање.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
СКУПШТИНА ГРАДА НОВОГ САДА
Савет за културу и информисање
Број: 06-1/2021-1261-2-I
Дана: 19. новембра 2021. године
НОВИ САД

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Ђула Киш

ПРЕДЛОГ

На основу члана 4. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 15/09, 20/10 и 51/11), Скупштина Града Новог Сада на ----- седници од ----- године, доноси

О Д Л У К У О ПОДИЗАЊУ СПОМЕНИКА АПОТЕОЗА СРПСКЕ ВОЈВОДИНЕ У НОВОМ САДУ

Члан 1.

У име сећања на борбу српског народа за успостављање и развој својих политичких и правних институција у Хабзбуршкој монархији, подиже се споменик Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду (у даљем тексту: Споменик).

Члан 2.

Споменик, који чини група фигура - генерала Ђорђа Стратимировића, генерал-мајора и војводе Стевана Шупљикца и архиепископа карловачког и патријарха српског Јосифа Рајачића, израђен у стилу академског реализма, подиже се испред зграде железничке станице у зони цветне рунделе (потковице), према раскрсници булевара ослобођења и Јаше Томића.

Члан 3.

Средства за подизање Споменика обезбедиће се у буџету Града Новог Сада.

Члан 4.

О спровођењу ове одлуке стараће се Одбор који образује Скупштина Града Новог Сада у складу са чланом 8. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада.

Члан 5.

Ову одлуку објавити у „Службеном листу Града Новог Сада“.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
СКУПШТИНА ГРАДА НОВОГ САДА
Број:
Дана:
НОВИ САД

ПРЕДСЕДНИЦА

MSc Јелена Маринковић Радомировић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Правни основ за доношење Одлуке о подизању споменика Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду, садржан је у члану 4. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 15/09, 20/10 и 51/11), којим је прописано да се споменик подиже, односно поставља на основу одлуке Скупштине Града Новог Сада, у складу са одредбама ове одлуке.

Дана 17. септембра 2021. године, проф. др Драган Станић из Новог Сада, Завод за заштиту споменика културе Града Новог Сада, Историјски архив Града Новог Сада и Градска библиотека у Новом Саду поднели су Савету за културу и информисање Скупштине Града Новог Сада заједничку Иницијативу за подизање споменика Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду.

Поводом поднете Иницијативе а пре одлучивања о исходу исте, у складу са чланом 7. став 2. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада, Савет за културу и информисање је прибавио стручна мишљења Завода за заштиту споменика културе Града Новог Сада број: 75/22-2021 од 29. септембра 2021. године и Јавног предузећа „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад број: 2411/21 од 8. новембра 2021. године о локацији за подизање споменика и условима за њено уређење.

На основу члана 7. став 3. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада, Савет за културу и информисање Скупштине Града Новог Сада је на XVIII седници одржаној 19. новембра 2021. године, а на основу наведених стручних мишљења, прихватио Иницијативу проф. др Драгана Станића из Новог Сада, Завода за заштиту споменика културе Града Новог Сада, Историјског архива Града Новог Сада и Градске библиотеке у Новом Саду, а затим и утврдио Предлог одлуке о подизању споменика Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду.

Чланом 1. Предлога одлуке прописано је да се у име сећања на борбу српског народа за успостављање и развој својих политичких и правних институција у Хабзбуршкој монархији, подиже споменик Апотеоза Српске Војводине у Новом Саду.

Чланом 2. Предлога одлуке утврђен је изглед споменика и одређена локација за његово подизање, односно прописано да се споменик, који чини група фигура - генерала Ђорђа Стратимировића, генерал-мајора и војводе Стевана Шупљикца и архиепископа карловачког и патријарха српског Јосифа Рајачића, израђен у стилу академског реализма, подиже испред зграде железничке станице у зони цветне рунделе (потковице), према раскрсници булевара ослобођења и Јаше Томића.

Чланом 3. Предлога одлуке је прописано да ће се средства за подизање споменика обезбедити из буџета Града Новог Сада.

Чланом 4. Предлога одлуке је прописано да ће се о спровођењу Одлуке старати Одбор који образује Скупштина Града Новог Сада у складу са чланом 8. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада.

Члан 5. Предлога одлука је прописано да ће се Одлука објавити у „Службеном листу Града Новог Сада“.

Савет за културу и информисање Скупштине Града Новог Сада предлаже Скупштини Града Новог Сада да донесе Одлуку у предложеном тексту.

Пројекат: _____
Број: 908 / 2021-
Пушач

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ПОДИЗАЊЕ СПОМЕНИКА АПОТЕОЗА СРПСКЕ ВОЈВОДИНЕ

У великом политичком потресу који се збио у знатном делу Европе током 1848/49. године, родила се Српска Војводина. Суочени са политичким тежњама других народа и жељом да обезбеде и унапреде своја стечена права, духовни и политички представници српског народа су на Мајској скупштини, одржаној од 13. до 15. маја 1848. године, донели далекосежне одлуке: митрополиту Рајачићу је „враћено“ достојанство патријарха које је носио патријарх Арсеније III Чарнојевић, пуковник Стеван је изабран за војводу, што се сматрало српским правом на основу давно стечених привилегија и основан је Главни одбор као извршно тело са задатком да спроведе закључке. Одлучено је такође да се од територија Срема с Војном границом, Барање, Бачке са Бечејским диштриктом и Шајкашким батаљоном и Баната са Војном границом и Кикиндским диштриктом формира Српска Војводина. Призната је влашка народна самосталност и послата делегација на Свесловенски конгрес чиме је показано да су вође покрета виделе решење националних тежњи кроз имплементацију либералних политичких идеја и ставарања праведнијег стања за све националности у земљи Хабзбурга. У ратном вихору 1848/49. године, Српску Војводину су званично називали и Српска Војводовина или Војводина Србија. На својим првим седницама Главни одбор је донео одлуку да застава и грб Војводине буду истоветни са заставом и грбом Кнежевине Србије.

Ђорђе Стратимировић (Нови Сад, 1822 - Беч, 1908) је био генерал, политичар, економиста, публициста и знаменити учесник у Српском народном покрету 1848/49. године. У Српском покрету Стратимировић је имао важну улогу и на политичком и на војном плану. На оба поља испољавао је изузетну енергију и амбицију што га је предредило за вођство у овом покрету. Убрзо након Мајске скупштине, Стратимировић је постао председник Главног одбора. У народу је уживао велику популарност и углед, због чега је Главни одбор проценио да је најбоље да Стратимировића погласе за "предводитеља српске војске". Ова одлука је била са одушевљењем прихваћена. Стратимировић је зван и врховним вождом војске, а себе је називао и народним генералом. Успешно је организовао и спремио српску народну војску за одбрану. Успео је да одбије први напад снага лојалних Будимпешти на Карловце (18. јуна 1848), заузео је Тителски арсенал (складиште оружја), одбио трећи напад на Сентомаш (данашњи Србобран), а најблиставију победу је свакако однео код Мошорина у априлу 1849. године. О њему су у народу биле испеване многе похвалне песме. Од српског кнеза Александра Карађорђевића добио је генералску униформу, сабљу и две Карађорђеве кубуре. Црногорски владар Његош доделио му је медаљу Обилића, а кнез Данило, који му је био кум, Крст за независност Црне Горе. Због великих ратних заслуга његова личност је брзо почела да се преклапа са легендом која је уживала дубоко поштовање у народу.

Стеван Шупљикац (Петриња, 1786 – Панчево, 1848.) је био генерал-мајор и први војвода Српске Војводине. У аустријску војску је ступио 1805. године где је служио у пуку свог оца. После стварања Илирских провинција 1809. године, прешао је у француску армију где је био и ађутант маршала Огиста Мармона. Током рата против Русије (1812. године), француски цар Наполеон I одликовао га је због храбрости Орденом легије части. Поново је примљен у аустријску војску 1814. године. Служио је у Лици, као

командант Огулинске регименте, а потом бригаде под врховном командом Јозефа Радецког. Као граничарски капетан служио је у Банату као командант места Дебељаче 1828. године а 12 година је провео на позицији команданта места Глогоњ.

Пуковник Шупљикац се налазио на ратишту у Италији када је на Мајској скупштини проглашен за првог војводу Српске Војводине. Није одмах хтео да ступи на чело Српског покрета све док му цар није дао одобрење за то. Шупљикац је стигао у Сремске Карловце 6. октобра 1848. године. Преузевши команду над српском војском, Шупљикац је постепено почео да је укључује у регуларну аустријску војску а од српских народних одбора је захтевао тешњу сарадњу са официрима. Српска војска се налазила у лошем стању, без значајнијих коњичких јединица и у хроничном недостатку оружја, већих топова и војне опреме. Због тога су војвода Шупљикац и Ђорђе Стратимировић хитно затражили помоћ у људству, новцу и оружју од Кнежевине Србије. Када је помоћ стигла, 27. децембра 1848, вршећи смотру новопридошлих добровољаца из Кнежевине Србије које је преводио Милутин Петровић, Шупљикацу, који је одраније био болестан, изненада је позлило. Убрзо је издахнуо како се сматра на рукама капетана Јована Стефановића Виловског, првог знаменитог српског хидрографа. Судбина је тако хтела да је Шупљикац преминуо истог дана када му је од цара потврђено звање војводе и чин фелдмаршала. Извори говоре да је Шупљикац видевши добровољце који су пристигли, седећи на коњу, успео само да изговори: "Нек види Европа, нек цео свет види како брат брату у помоћ иде..". Сахрањена је уз највеће почести у манастиру Крушедол.

Јосиф Рајачић (Лучане код Бриња, 1785 - Сремски Карловци, 1861.) је био српски православни митрополит карловачки од 1842. до 1848. године, а потом архиепископ карловачки и патријарх српски од 1848. до 1861. године. На Мајској скупштини, 13. маја 1848. године, Рајачић је постао патријарх, што је у српским масама дочекано са одушевљењем. Видећи такво расположење, патријарх Рајачић је изјавио: "Ми ћемо с народом, па шта Бог да"!

Кад се у току ратне 1848. године и званични Беч окренуо против мађарске револуционарне војске, патријарх Рајачић је успео да наметне своју вољу над радом Главног одбора чиме је постао најмоћнији чинилац у српском политичком спектру. Поред показивања лојалности према Двору, патријарх није постао његов миљеник, јер су му замерани поједини "дрски испади", када је одлучно бранио Српску Војводину и интересе српског народа. Залагао се да Војводина буде проглашена за засебну круовину. На концу, цар је својим патентом од 18. новембра 1849. створио политичку јединицу под именом Војводство Србија и Тамишки Банат. Поред овог назива, Војводство је имало неколико службених назива: Војводство Србије и Тамишког Баната а у царским документима и законима спомињу се и називи Српско Војводство и Тамишки Банат и Српско Војводство са Тамишким Банатом.

Ове три личности су у народном наративу и у историографији остале упамћене као најзначајније током 1848/49. године у смислу организовања српског покрета. Резултат њихових напора јесте био настанак Српске Војводине која ће се у периоду од новембра 1849. године дефинисати као Војводство Србија и Тамишки Банат. Због изузетних заслуга и значаја предлажемо да се направи споменик "Апотеоза Српске Војводине" који би кроз извајане три фигуре горе поменутих личности у стилу академског реализма

оставио трајан материјалан траг у култури сећања на тешке дане из наше пребогате прошлости.

Предлагачи:

Матица српска-
председник

Завод за заштиту споменика културе Града Новог Сада-

Историјски архива Града Новог Сада-

Градска библиотека у Новом Саду-

